TO‘LIQ OLINADIGAN PROTEZLARDAN FOYDALANUVCHI BEMORLARDA SHILLIQ QAVAT REGENERATSIYASINI YAXSHILASHNING ZAMONAVIY FARMAKOLOGIK YONDASHUVLARI

TDTU Ortopedik stomatologiya propedevtikasi kafedrasi mustaqil izlanuvchi
Mirasrorov M.M
Mirazizmirasrorov.@gmail.com

Ilmiy rahbar:t.f.d professor Salimov O.R

Annotatsiya: Mazkur maqolada to‘liq olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarda og‘iz bo‘shlig‘i shilliq qavati regeneratsiyasini yaxshilashning zamonaviy farmakologik yondashuvlari tahlil qilindi. Protezlardan foydalanish natijasida yuzaga keladigan trofik buzilishlar, yallig‘lanish jarayonlari va mikroflora disbalansi ortopedik stomatologiyaning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot davomida regenerativ, antiseptik va yallig‘lanishga qarshi preparatlarning klinik samaradorligi baholandi. Natijalar zamonaviy farmakologik vositalar, xususan STOMA-DENT preparati shilliq qavat regeneratsiyasini tezlashtirishi, og‘iz bo‘shlig‘i homeostazini tiklashi hamda protez stomatiti rivojlanish xavfini kamaytirishini ko‘rsatdi.

Аннотация: В данной статье анализируются современные фармакологические подходы к улучшению регенерации слизистой оболочки полости рта у пациентов, использующих полные съемные протезы. Трофические нарушения, воспалительные процессы и дисбаланс микрофлоры, возникающие в результате использования протезов, являются одной из актуальных проблем ортопедической стоматологии. В ходе исследования оценивалась клиническая эффективность регенеративных, антисептических и противовоспалительных

препаратов. Результаты показали, что современные фармакологические средства, в частности препарат СТОМА-ДЕНТ, ускоряют регенерацию слизистой оболочки, восстанавливают гомеостаз полости рта и снижают риск развития стоматита, связанного с использованием протезов.

Abstract: This article analyzes modern pharmacological approaches to improve the regeneration of the oral mucosa in patients using complete removable dentures. Trophic disorders, inflammatory processes and imbalance of microflora resulting from the use of dentures are one of the current problems of orthopedic dentistry. During the study, the clinical effectiveness of regenerative, antiseptic and anti-inflammatory drugs was evaluated. The results showed that modern pharmacological agents, in particular the drug STOMA-DENT, accelerate the regeneration of the mucous membrane, restore oral homeostasis and reduce the risk of developing denture stomatitis.

Kalit so‘zlar: to‘liq olinadigan protezlar, shilliq qavat regeneratsiyasi, STOMA-DENT, protez stomatiti, farmakologik yondashuvlar, ortopedik stomatologiya, mikroflora, regeneratsiya.

Ключевые слова: полные съемные протезы, регенерация слизистой оболочки, СТОМА-ДЕНТ, стоматит, связанный с использованием протезов, фармакологические подходы, ортопедическая стоматология, микрофлора, регенерация.

Keywords: complete removable dentures, mucosal regeneration, STOMA-DENT, denture stomatitis, pharmacological approaches, orthopedic dentistry, microflora, regeneration.

Kirish qismi: To‘liq olinadigan tish protezlari to‘liq adentiyali bemorlarning funksional va estetik holatini tiklashda keng qo‘llaniladi1. Biroq protezlardan uzoq muddat foydalanish og‘iz bo‘shlig‘i shilliq qavatida trofik buzilishlar, mikrotravmalar va yallig‘lanish jarayonlarining rivojlanishiga olib keladi2. Ayniqsa, protez asosining shilliq qavatga doimiy mexanik bosimi mahalliy qon aylanishi va regenerativ jarayonlarning buzilishiga sabab bo‘ladi3.

Og‘iz bo‘shlig‘i shilliq qavati regeneratsiyasining pasayishi protez stomatiti, eroziya, kandidioz va boshqa patologik holatlar rivojlanish xavfini oshiradi4. Shu sababli ortopedik stomatologiyada regeneratsiyani rag‘batlantiruvchi farmakologik vositalardan foydalanishga bo‘lgan ehtiyoj ortib bormoqda.

So‘nggi yillarda antiseptik, immunomodulyator, antioksidant va reparativ preparatlar yordamida shilliq qavat homeostazini tiklashga qaratilgan zamonaviy farmakologik yondashuvlar ishlab chiqilmoqda5. Ushbu preparatlar orasida STOMA-DENT o‘zining kompleks terapevtik ta’siri bilan alohida o‘rin egallaydi6.

Tadqiqotning maqsadi: To‘liq olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarda shilliq qavat regeneratsiyasini yaxshilashda zamonaviy farmakologik yondashuvlarning klinik samaradorligini baholash.

Zamonaviy farmakologik yondashuvlar

1. Antiseptik preparatlar: Antiseptik vositalar og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasini normallashtirish va opportunistik mikroorganizmlar faolligini kamaytirishda muhim

1 Axmedov A.A. Ortopedik stomatologiya asoslari. – Toshkent, 2021. – B. 96.
2 Karimov Sh.Sh. Protez stomatitining profilaktikasi va davolash usullari // Stomatologiya. – 2022. – №3. – B. 46.
3 Петров В.Н. Ортопедическая стоматология. – Москва, 2019. – С. 185.
4 Sodiqov U.T. To‘liq olinadigan protezlarda shilliq qavat o‘zgarishlari // Tibbiyot axborotnomasi. – 2021. – №4. – B. 53.
5 Usmonov D.Q. Ortopedik stomatologiyada zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent, 2023. – B. 118.
6 Xamidov B.R. Og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasi va uning klinik ahamiyati. – Toshkent, 2020. – B. 74.

o‘rin tutadi[7]. Ular protez yuzasida hosil bo‘ladigan mikrob plyonkasini kamaytirib, yallig‘lanish jarayonlari rivojlanishining oldini oladi.

2. Regeneratsiyani rag‘batlantiruvchi preparatlar: Regenerativ preparatlar epitelial hujayralar proliferatsiyasini faollashtirib, shilliq qavat tiklanishini tezlashtiradi7. Ushbu preparatlar trofik buzilishlarni kamaytirib, eroziya va mikrotravmalarning tezroq bitishiga yordam beradi.

3. Immunomodulyator vositalar: Mahalliy immunitetning pasayishi protez stomatiti rivojlanishida muhim omil hisoblanadi8. Immunomodulyator preparatlar himoya mexanizmlarini faollashtirib, infektsion va yallig‘lanish jarayonlariga organizm qarshiligini oshiradi.

4. Antioksidant terapiya: Erkin radikallar faolligining ortishi shilliq qavat hujayralarining zararlanishiga olib keladi[1]9. Antioksidant preparatlar oksidlovchi stressni kamaytirib, regeneratsiya jarayonlarini yaxshilaydi.

5. Kompleks terapevtik preparatlar: STOMA-DENT kabi kompleks preparatlar antiseptik, regenerativ va yallig‘lanishga qarshi xususiyatlarni birlashtiradi10. Bu esa ularni ortopedik stomatologiyada samarali vosita sifatida qo‘llash imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari: Klinik kuzatuvlar zamonaviy farmakologik preparatlarni qo‘llash shilliq qavat regeneratsiyasini sezilarli yaxshilashini ko‘rsatdi. STOMA-DENT preparati qo‘llangan bemorlarda:

1. yallig‘lanish belgilari kamaydi;

7 Соколов И.И. Профилактика воспалительных осложнений при пользовании съемными протезами // Dental Practice. – 2021. – №5. – С. 24.
8 Абдуллаев Р.М. Микробиоценоз полости рта при пользовании съемными протезами // Медицинский журнал Узбекистана. – 2020. – №2. – С. 63.
9 Петров В.Н. Ортопедическая стоматология. – Москва, 2019. – С. 188.
10 Usmonov D.Q. Ortopedik stomatologiyada zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent, 2023. – B. 121.

2. eroziya va mikrotravmalar tezroq epitelizatsiyaga uchradi;
3. og‘riq va noqulaylik hissi pasaydi;
4. protezlarga moslashuv muddati qisqardi;
5. og‘iz bo‘shlig‘i homeostazi tiklandi.

Mikrobiologik tekshiruvlar opportunistik mikroflora faolligining pasayganligini ko‘rsatdi[11].

Muhokama: Olingan natijalar shuni ko‘rsatdiki, zamonaviy farmakologik yondashuvlar to‘liq olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarda shilliq qavat regeneratsiyasini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega[12]. Ayniqsa, kompleks terapevtik preparatlar regenerativ va antiseptik ta’sirni bir vaqtning o‘zida namoyon etishi bilan ajralib turadi.

STOMA-DENT preparatining klinik samaradorligi uning mikroflora muvozanatini normallashtirish, mahalliy immunitetni faollashtirish va trofik jarayonlarni yaxshilash xususiyatlari bilan izohlanadi[13]. Preparatni kompleks ortopedik davolash tizimiga kiritish protez stomatiti profilaktikasida samarali natijalar beradi.

Xulosa: To‘liq olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarda og‘iz bo‘shlig‘i shilliq qavatining regenerativ faoliyati buzilishi ortopedik stomatologiyaning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi[14]. Protez asosining shilliq qavatga doimiy mexanik ta’siri, mikroflora muvozanatining buzilishi hamda mahalliy immunitetning pasayishi natijasida yallig‘lanish, eroziya va trofik o‘zgarishlar rivojlanadi. Ushbu patologik holatlar bemorlarning protezlarga moslashuv jarayonini qiyinlashtirib, ortopedik davolash samaradorligini pasaytiradi.

11 Xamidov B.R. Og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasi va uning klinik ahamiyati. – Toshkent, 2020. – B. 79.
12 Axmedov A.A. Ortopedik stomatologiya asoslari. – Toshkent, 2021. – B. 103.
13 Karimov Sh.Sh. Protez stomatitining profilaktikasi va davolash usullari // Stomatologiya. – 2022. – №3. – B. 49.
14 Axmedov A.A. Ortopedik stomatologiya asoslari. – Toshkent: Meditsina, 2021. – B. 96.

O‘tkazilgan klinik kuzatuvlar zamonaviy farmakologik yondashuvlar, xususan STOMA-DENT preparatini qo‘llash yuqori terapevtik samaradorlikka ega ekanligini ko‘rsatdi[15]. Preparatni qo‘llash natijasida shilliq qavatdagi yallig‘lanish jarayonlari kamaydi, giperemiya va shishlar qisqa muddatda bartaraf etildi hamda regenerativ jarayonlar faollashdi. Shuningdek, preparatning antiseptik xususiyatlari og‘iz bo‘shlig‘i mikrobiotsenozini normallashtirib, opportunistik mikroorganizmlar faolligini pasaytirishga yordam berdi[16].

STOMA-DENT preparati qo‘llangan bemorlarda protezlarga moslashuv muddati qisqardi, og‘riq va noqulaylik hissi kamaydi hamda shilliq qavatning funksional holati yaxshilandi[17]. Preparatning kompleks terapevtik ta’siri uni protez stomatiti profilaktikasi va shilliq qavat regeneratsiyasini tiklashda samarali vosita sifatida tavsiya etish imkonini beradi.

Zamonaviy farmakologik yondashuvlarni ortopedik stomatologik amaliyotga keng joriy etish, ayniqsa STOMA-DENT preparatini kompleks davolash dasturiga kiritish, protezlash samaradorligini oshirish, yallig‘lanish asoratlarini kamaytirish hamda bemorlarning hayot sifatini yaxshilashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi[18].

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Axmedov A.A. *Ortopedik stomatologiya asoslari*. – Toshkent: Meditsina, 2021. – 214 b.
2. Karimov Sh.Sh. Protez stomatitining profilaktikasi va davolash usullari // *Stomatologiya*. – 2022. – №3. – B. 45–49.
3. Xamidov B.R. *Og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasi va uning klinik ahamiyati*. – Toshkent, 2020. – 186 b.

15 Karimov Sh.Sh. Protez stomatitining profilaktikasi va davolash usullari // Stomatologiya. – 2022. – №3. – B. 48.
16 Абдуллаев Р.М. Микробиоценоз полости рта при пользовании съемными протезами // Медицинский журнал Узбекистана. – 2020. – №2. – С. 63.
17 Xamidov B.R. Og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasi va uning klinik ahamiyati. – Toshkent, 2020. – B. 79.
18 Axmedov A.A. Ortopedik stomatologiya asoslari. – Toshkent: Meditsina, 2021. – B. 103.

4. Sodiqov U.T. To‘liq olinadigan protezlarda shilliq qavat o‘zgarishlari // *Tibbiyot axborotnomasi*. – 2021. – №4. – B. 51–55.
5. Петров В.Н. *Ортопедическая стоматология*. – Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 320 с.
6. Соколов И.И. Профилактика воспалительных осложнений при пользовании съемными протезами // *Dental Practice*. – 2021. – №5. – С. 22–27.
7. Usmonov D.Q. *Ortopedik stomatologiyada zamonaviy yondashuvlar*. – Toshkent, 2023. – 240 b.
8. Абдуллаев Р.М. Микробиоценоз полости рта при пользовании съемными протезами // *Медицинский журнал Узбекистана*. – 2020. – №2. – С. 61–66.